

Haalbaarheidsonderzoek naar een of meerdere (grote) speeltuinen in 's-Hertogenbosch

Samenwerking tussen Speelplan BV, BMC en de gemeente 's-Hertogenbosch

Inhoudsopgave

H1	Inleiding
H2	Conclusie en aanbevelingen
H3	Plan van aanpak
H4	Een grote (beheerde) speeltuin <ul style="list-style-type: none"> H4.1 De (sociale) waarde van een grote speeltuin H4.2 De voorwaarde voor een beheerde speeltuin H4.3 Onderhoud van een grote speeltuin H4.4 Kosten voor aanleg van een grote speeltuin
H5	Analyse potentiële locaties <ul style="list-style-type: none"> H5.1 Wijkanalyse H5.2 Ruimtelijke analyse (speelruimtescan) H5.3 De 'shortlist' H5.4 Werksessie: locatieonderzoek grote speeltuin in 's-Hertogenbosch
Bijlage 1	Motie gemeenteraad: Een speeltuin voor ieder kind
Bijlage 2	Antwoordbrief: Plaatsen communicatieborden bij speeltuinen en of schoolpleinen
Bijlage 3	Extern: resultaten veldwerkonderzoek
Bijlage 4	Extern: speelruimtekaart per wijk

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door Speelplan en BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij deze partijen. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming.

H1 | Inleiding

De gemeente 's-Hertogenbosch doet een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van één of meerdere speeltuinen, vergelijkbaar met 't Kwekkeltje en 't Heike. Hiertoe is Speelplan BV gevraagd om dit te realiseren, waarbij BMC een onderzoekende en adviserende rol heeft.

1.1 De wens van de gemeente 's-Hertogenbosch (het doel)

In de gemeente 's-Hertogenbosch is de wens uitgesproken middels een motie (*zie bijlage 1*) om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren ten behoeve van het realiseren van (één of meerdere) grote (beheerde) speeltuinen. Momenteel kent de gemeente twee van zulke speeltuinverenigingen:

- Het Kwekkeltje in Rosmalen waar, gekoppeld aan een paviljoen, een grote, gratis toegankelijke speeltuin, veel mogelijkheden biedt voor kinderen uit de gemeente te komen spelen. Er zijn speciale voorzieningen voor bezoekers met een beperking en er worden diverse activiteiten georganiseerd waardoor er een duidelijke meerwaarde ontstaat voor het speelaanbod in de gemeente.
- 't Heike in Nuland, een plek waar zowel een speeltuin, kinderboerderij, zwembad als een educatief centrum gerealiseerd is. Ook deze plek is toegankelijk voor mensen met een beperking.

Om te onderzoeken of het haalbaar is om 's-Hertogenbosch één of meerdere speeltuinen aan te leggen is er eerst onderzocht welke vormen er zijn voor een grote speeltuin, wat ongeveer de kosten zijn om een grote speeltuin te realiseren en waar rekening mee gehouden moet worden in het onderhouden van een grote speeltuin. Daarna is er onderzocht of er in 's-Hertogenbosch locaties zijn waar zo'n grote speeltuin gerealiseerd kan worden. Tevens is onderzocht of het haalbaar is om de grote speeltuin te beheren met inzet van vrijwilligers.

1.2 Het voorstel

Speelplan BV is een overeenkomst aangegaan met de gemeente 's-Hertogenbosch ten behoeve van het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar kansrijke plekken voor het realiseren van één of meerdere (beheerde) speeltuinen. Speelplan BV werkt in deze opdracht samen met BMC. De kennis van speelruimte, het beheren van speelruimte en de sociaal maatschappelijke functie van speelruimte wordt gecombineerd, zodat we tot een gedegen advies kunnen komen.

H2 | Conclusie en aanbevelingen

Met een motie op 14 november 2023 stelt de raad de volgende onderzoeksvraag:

'Een haalbaarheidsonderzoek in te stellen tot realisering van één of meerdere speeltuinen, vergelijkbaar met 't Kwekkeltje en 't Heike. In dit onderzoek mee te nemen locaties, waarbij rekening wordt gehouden met inkomen en demografische opbouw van het stadsdeel, investering, exploitatieopzet en vrijwillige inzet op de beheerfunctie. Hierbij ook de Sport- en Bewegvisie en de Gebiedspaspoorten te betrekken. De uitkomsten van dit onderzoek voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 aan de raad voor te leggen.'

In dit onderzoek is ook gekeken naar inclusiviteit op speelplekken. Waardoor ex. art. 71 RVO Reglement van Orde over: het toepassen van communicatieborgen bij speeltuinen en schoolpleinen aanbod komt.

Hieronder een beantwoording van deze onderzoeksvraag.

2.1 Conclusie

Het is fysiek mogelijk om binnen 's-Hertogenbosch (ten westen van de A2) een speeltuin, vergelijkbaar met 't Kwekkeltje en 't Heike aan te leggen. Ruimtelijk zijn hier meerdere kansen voor gevonden. In de vorm van een beheerde speeltuin door vrijwilligers zien we een grote belemmering.

Ruimtelijk gezien zijn er meerdere kansen waar een grote speeltuin aangelegd kan worden. Rekening houdend met inkomen, demografische opbouw en aanvullend beweegparticipatie zijn de wijken **Binnenstad**, **Graafsepoort**, **Empel**, **Noord** en **West** kansrijke wijken om een grote speeltuin te realiseren. Na een uitgebreid onderzoek naar de aanwezige speelruimte in 's-Hertogenbosch zijn we tot drie potentiële locaties gekomen: **Speelplek Weidonklaan**, **Speelplek Westenburgerweg** en **Sportpark Kooikersweg**. Deze drie locaties hebben eigen voor- en nadelen, die ook zijn besproken in een overleg met verschillende ketenpartners binnen de gemeente. Alle drie de locaties voldoen aan de onderzochte criteria om een grote speeltuin aan te leggen.

Op het gebied van vrijwillige inzet zijn er belemmeringen. Het is een landelijke trend dat het steeds moeilijker is om vrijwilligers te vinden voor beheerfuncties van speeltuinen. Deze trend wordt ook erkent bij de gesproken ketenpartners in 's-Hertogenbosch. Helemaal het zoeken van vrijwilligers met een top-down benadering (welke inwoners willen deze speeltuin beheren?) wordt niet verwacht succesvol te zijn. Het succes van 't Kwekkeltje en 't Heike zit in de geschiedenis en de community die zich in ruim 30 jaar heeft gevormd rond deze speeltuinen. Concluderend is een beheerde speeltuin door vrijwilligers voor alsnog niet haalbaar.

Wanneer het niet lukt om een groep vrijwilligers te mobiliseren heeft dit effect op de exploitatieopzet van een speeltuin. Zo is er voor een vereniging de mogelijkheid om gebruik te maken van subsidieregelingen en kan een groot deel van het dagelijks onderhoud worden uitgevoerd door vrijwilligers. Wanneer de gemeente deze taken opzicht neemt moeten de volledige aanlegkosten en onderhoudskosten zelf bekostigd worden. De aanlegkosten zijn erg afhankelijk van het type en functie van de speeltuin, maar globaal kan er worden uitgegaan van €200.000,- (voor een traditionele speeltuin) tot €600.000,- (voor een grote inclusieve speeltuin, met sportaanleidingen en kinderboerderij). Voor het onderhouden (beheren) van een speeltuin moet jaarlijks rekening gehouden worden met 4% van de (toestel + ondergrond) waarde van de speeltuin.

Tijdens het veldwerkonderzoek zijn alle formele speelplekken beoordeeld op inclusiviteit. Op speelplekken met een wijk functie is inclusie extra belangrijk, omdat iedereen van deze locaties gebruik moet kunnen maken. Van de 27 wijkplekken scoren 4 plekken een voldoende op het gebied van inclusiviteit. Daarom moet inclusiviteit een inrichtingsvoorwaarden zijn bij het aanleggen van een speelplek vergelijkbaar met 't Kwekkeltje en 't Heike. Communicatieborden zijn een waardevolle aanvulling op dit soort speelplekken.

2.2 Aanbevelingen

- Houd in het budget rekening met een investeringsbudget, een onderhoudsbudget en inspectiekosten. Daarnaast adviseren we de totale investering te activeren door het te vertalen in afschrijving en rente.
- Op de huidige wijkplekken zijn veel kansen om de toegankelijkheid van de openbare speel- en sportruimte te verbeteren.

H3 | Plan van aanpak

3.1 Stappenplan

Stap 1: Afstemmingsoverleg - kaders voor onderzoek

Activiteiten (en bronnen):

- Lokaal Sportakkoord;
- Sport- en Bewegvisie;
- Preventieakkoord.

Resultaten:

- De doelstellingen (per doelgroep) die de gemeente 's-Hertogenbosch heeft op gezondheid, sport, bewegen en spelen. Deze kennis wordt meegenomen in de inventarisatie.

Stap 2: Inventarisatie - ruimtelijke analyse 's-Hertogenbosch

Activiteiten:

- Speelruimtescan: een team van onderzoekers is op de fiets door alle buurten en langs alle bestaande speel- en sportvoorzieningen gegaan om de formele en informele voorzieningen in beeld te brengen en te beoordelen.

Resultaten:

- Resultaten overzicht van speelruimtescan in Excel.
- Speelruimtekaarten met het huidige aanbod per wijk.

Stap 3: Inventarisatie - buurten in beeld

Activiteiten (en bronnen):

- Inzichten uit de 'inventarisatie - ruimtelijke analyse'
- samenvoegen en in perspectief plaatsen met inzichten uit 'inventarisatie - buurten in beeld';
- Analyseren sport- en beweegaanbod per wijk (www.sport.nl);
- Analyseren demografische gegevens per wijk (www.allecijfers.nl);
- Analyseren sport- en beweegparticipatie per wijk (www.sportenbewegenincijfers.nl);
- Analyseren inkomensverhouding en opleidingsniveau per wijk (www.allecijfers.nl);
- Analyseren rollen en afspraken maatschappelijke instituten per wijk (gesprekken gebiedsdeskundigen);
- Analyseren (grote) investeringen (renovatie/onderhoud) van sport-, beweeg- en speelvoorzieningen (gesprekken afdelingen vastgoed / gebiedsontwikkeling);
- Bovenstaande bevindingen vergelijken met de speelruimtescan.

Resultaten:

- Een overzicht van kansrijke gebieden / wijken in 's-Hertogenbosch voor het realiseren van speeltuin(en) gebaseerd op de ruimtelijke analyse (speelruimtescan) en de wijkanalyse (de longlist).

Stap 4: Bespreken resultaten - kaders, randvoorwaarden en waar?

Activiteiten (en bronnen):

- Onderzoek naar voorwaarden en richtlijnen grote speeltuin (zie hoofdstuk 3)
- Bespreken data-analyse;
- Toelichten data-analyse aan projectteam gemeente 's-Hertogenbosch. Op basis van input uit deze toelichting een shortlist van 3 locaties samenstellen;
- Overleg met ketenpartners om voor- en nadelen te bespreken om een shortlist op te stellen.

Resultaten:

- Kansrijke wijken zijn bekend voor het realiseren van een speeltuin

Stap 5: Scenario's voor uitvoering / adviesnotitie

Activiteiten (en bronnen):

- Op basis van de data-analyse & output uit stap 3 (bespreken resultaten) wordt een adviesnotitie geschreven;
- Overleg met ketenpartners.

Resultaten:

- Een notitie met daarin advies over kansrijke wijken voor het realiseren van een speeltuin
- Adviesnotitie dient als fundament voor respondentenselectie (stap 5 - behoefte en draagvlak)

H4 | Een grote (beheerde) speeltuin

Voordat er gekeken wordt naar een locatie voor een grote (beheerde) speeltuin is het noodzakelijk om eerst vast te stellen wat voor (sociale) waarde een grote speeltuin heeft. Daarna kijken we naar aanvullende (voor)waarden van een beheerde speeltuin en wat voor kosten er ongeveer nodig zijn voor aanleg en onderhoud van een grote speeltuin.

4.1 De (sociale) waarde van een grote speeltuin

Functies speeltuinen

Speeltuinen kunnen verschillende functies hebben en kunnen worden ingedeeld in vier categorieën:

- 1) Speeltuin als voorziening om kinderen te laten spelen en ontwikkelen, inclusief bredere sociaal-maatschappelijke functies;
- 2) Speeltuin als maatschappelijke organisatie, met bedrijfsvoering, financiering, vrijwilligers, personeelsmanagement en samenwerking;
- 3) Speeltuin als onderdeel van de openbare ruimte en leefomgeving;
- 4) Speeltuin als optelsom van de eerste drie en daarmee een belangrijke factor in de brede sociaal-maatschappelijke, ruimtelijke en klimaatgerichte vraagstukken.

Type speeltuinen

Een speeltuin heeft als kerntaak om te voorzien in een plek waar kinderen (onder toezicht) kunnen spelen en zichzelf (motorisch en sociaal) kunnen ontwikkelen. Ondanks deze kerntaak, zijn er verschillende speeltuinen. Deze verschillen komen terug in organisatievormen en besturingsmodel, inrichting toestellen en programmering, de grootte en de locatie. De volgende type speeltuinen zijn te onderscheiden:

- De traditionele speeltuin;
- De natuurspeeltuin (eventueel met moestuin);
- De bouwspeeltuin;
- De waterspeeltuin;
- De muziekspeeltuin;
- De interactieve speeltuin (met gaming-elementen);
- De sport-/beweeg(speel)tuin;
- De speeltuin met een kinderboerderij.

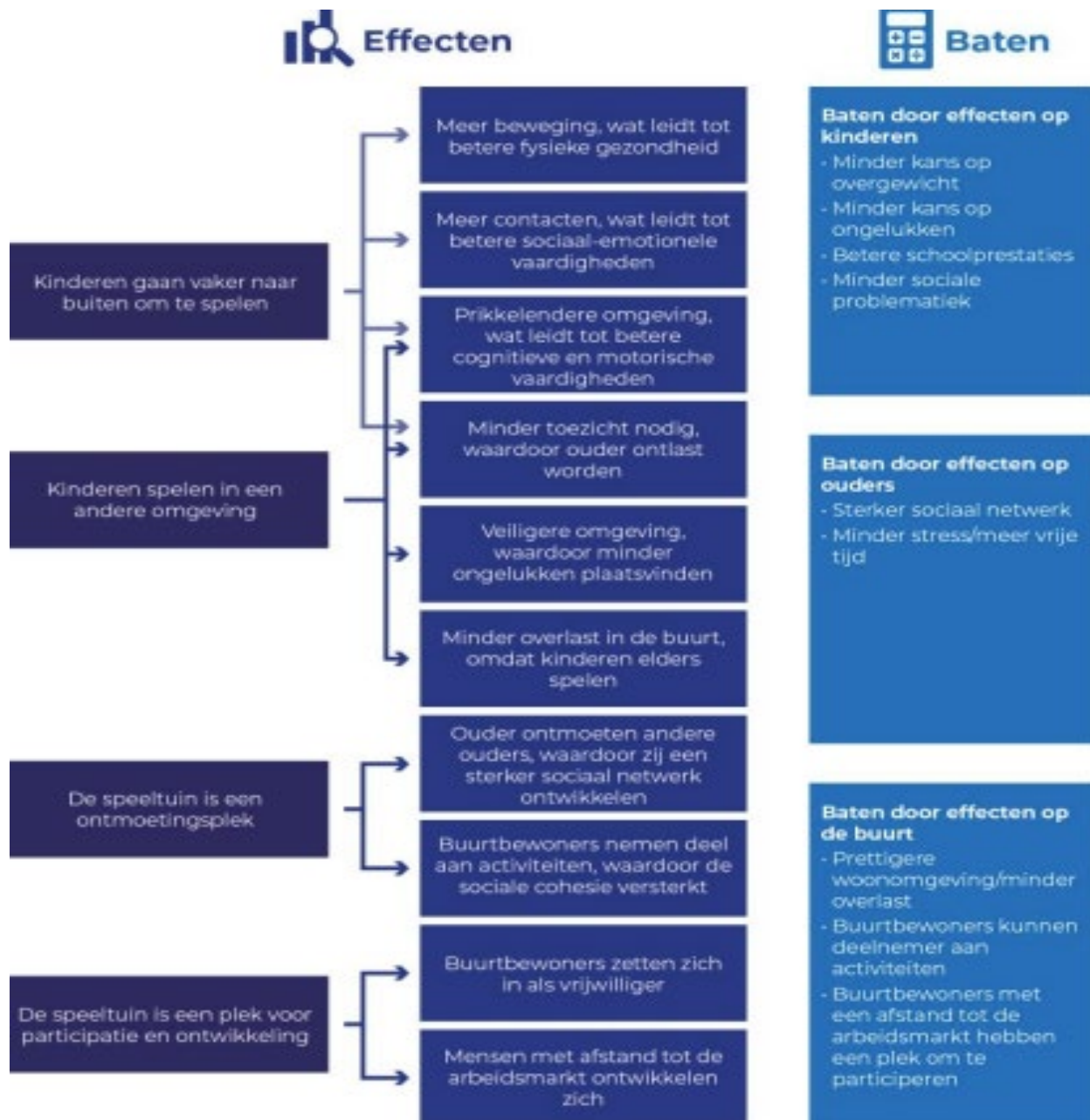
Sociaal-maatschappelijke thema's

De keuze voor het type speeltuin heeft invloed op de volgende sociaal-maatschappelijke thema's:

- Toegankelijkheid en inclusiviteit: spelen en ontwikkelen voor alle kinderen;
- Leven en welzijn, gezonde en actieve leefstijl;
- Leefbare omgeving, groen, klimaat, natuur en milieu(educatie);
- Ontmoeting, betrekken sociale omgeving, breed activiteitenprogramma eventueel met buurthuis- en/of horecafunctie;

- Multifunctionele maatschappelijke voorziening door combinatie met opvang/onderwijs, cultuur, welzijnswerk of zorg;
- Kansengelijkheid, activiteiten voor minima;
- Economie en participatie, persoonlijke ontwikkeling, zingeving, re-integratie door vrijwilligerswerk.

Naast het bijdragen aan verschillende sociaal-maatschappelijke thema's, zijn in het figuur hieronder de potentiële effecten en baten beschreven.

Bron: MKBA Speeltuinen, Ecorys (2020)

Toegankelijkheid en inclusie

Toegankelijkheid en inclusie is een essentieel uitgangspunt voor een grote speeltuin in 's-Hertogenbosch. Dit blijkt uit de motie naar het onderzoek grote speeltuinen (bijlage 1) waarin staat: 'Bij de uitwerking van de uitgangspunten van het SamenSpeelAkkoord te hanteren, waarin o.a. is opgenomen dat speelvoorzieningen ook toegankelijk moeten zijn voor kinderen met een beperking'. Ook in artikel 71 vraag "Plaatsen van communicatieborden bij speeltuin en of schoolplein" (bijlage 2) wordt het belang van een inclusieve speeltuin benadrukt.

Tijdens het veldwerkonderzoek zijn alle formele speelplekken beoordeeld op inclusiviteit. Vooral de 'grote speelplekken' (speelplekken met een wijkfunctie) zijn locaties die toegankelijk moeten zijn voor alle inwoners. Er zijn 27 locaties aangemerkt als grote speelplekken, hiervan scoren maar vier locaties een voldoende op het gebied van inclusiviteit. Om een voldoende te scoren moet een locatie goed toegankelijk zijn voor inwoners met een fysieke beperking, is er een zit gelegenheid en zijn er aanleidingen voor samenspel. Op de andere locaties ontbreekt het vooral aan de aanleidingen die uitnodigen tot samenspel, waardoor er geen voldoende wordt gescoord.

Bij het inrichten van een eventuele grote speeltuin zal inclusie en toegankelijkheid een inrichtingsvoorwaarden zijn. Het plaatsen van een communicatiebord wordt hierin meegenomen.

4.2 De (voor)waarde voor een beheerde speeltuin

Organisatievorm, bestuur en vrijwilligers voor beheerde speeltuinen

Er zijn verschillende bestuursmodellen ten aanzien van het beheer van een speeltuin:

- De vereniging - bestuursvorm met leden die stemrecht hebben, al dan niet met contributiemodel
- De coöperatie - hetzelfde als een vereniging, maar met winstoogmerk
- De stichting - bestuursvorm zonder leden

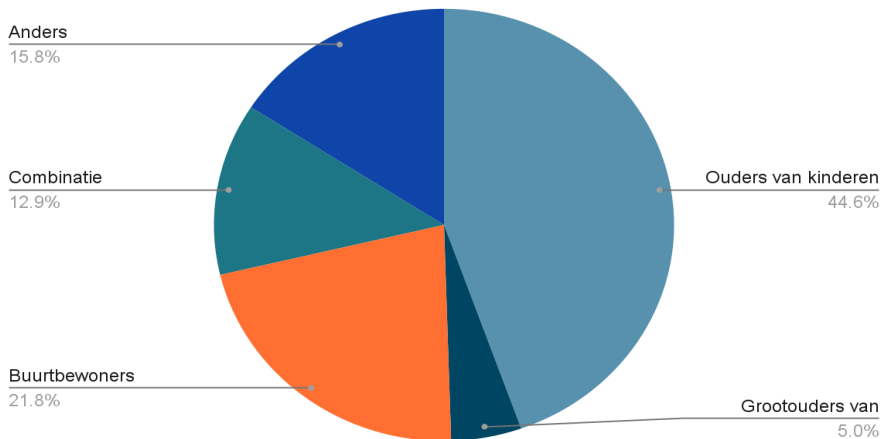
Naast deze 'traditionele' bestuursmodellen van speeltuinen, zijn er ook speeltuinen die 'zelfstandig' opereren of onder een regionale of provinciale koepelorganisatie vallen.

Het bestuur van een speeltuin bestaat gemiddeld uit zes bestuursleden. Gebruikelijk voor een speeltuin zijn ongeveer 10 tot 40 vrijwilligers. Veelal zijn dit ouders van kinderen die gebruikmaken van een speeltuin. Ook zijn er voorbeelden van speeltuinverenigingen die werken met uitzendkrachten.

Het grootste knelpunt dat speeltuinen ervaren is het gebrek aan vrijwilligers voor onderhoud en beheer, toezicht en bestuursfuncties, de problemen bij werven van vrijwilligers en het behouden van deze vrijwilligers.

Vrijwilligers die hun steentje bijdragen aan de (plaatselijke) speeltuin zijn vaak de ouders van kinderen en/of buurtbewoners. In mindere mate de grootouders van kinderen, een combinatie van eerdergenoemde of overige vrijwilligers.

Type vrijwilligers

Programmering

Een speeltuin kan ongeorganiseerd gebruikt worden. Dit betekent dat kinderen (en ouders) gebruik kunnen maken van de speeltoestellen en/of andere mogelijkheden die een speeltuin biedt zonder dat hier iets voor georganiseerd hoeft te worden.

Het voordeel van een beheerde speeltuin is dat er een bestuur is dat er georganiseerde activiteiten kunnen plaatsvinden. In de onderstaande tabel is zichtbaar welke activiteiten veelal georganiseerd worden op beheerde speeltuinen in Nederland.

Georganiseerde activiteit	Percentage
Feestdagactiviteit (sinterklaas, pasen e.d.)	47%
Knutselen (creatieve bezigheden)	38%
Spelletjes- en activiteitendag	33%
Bingo	27%
Zomerfeest, openingsfeest, BBQ	22%
Dag- en fietstochtjes	19%
(Kinder)disco	13%
Kaarten en klaverjassen	11%
Sportief evenement	9%
Kamperen	9%

Horeca

Meer dan 50% van de (stedelijke) speeltuinen hebben een verkooppunt voor een hapje en/of drankje. Horeca vergroot de verblijfs waarde op een beheerde speeltuin. Daarnaast kan het ook een belangrijke inkomstenbron zijn voor een beheerde speeltuin (zie hoofdstuk 3.3).

Lokale samenwerkingen

Speeltuinen werken over het algemeen 'niet op een eilandje', maar met veel (lokale) partijen samen. Zo is bij ongeveer 35% van de speeltuinen in Nederland een samenwerking met scholen opgezet en kunnen studenten een (maatschappelijke) stagelopen bij een speeltuin. Veelal werken speeltuinen samen met de gemeente, scholen, welzijnsinstellingen, lokale ondernemers en de kinderopvang.

4.3 Onderhoud van een grote speeltuin

Om speelplekken goed te onderhouden is het noodzakelijk om regelmatig onderhoud uit te voeren. Om dit goed te kunnen doen zijn mensen en budget nodig. Er zijn drie vormen van onderhoud waar rekening mee gehouden moet worden:

Preventief onderhoud

Het preventieve of reguliere onderhoud is gericht op het voorkomen van onveilige situaties en van belang voor de duurzaamheid van de toestellen. Bij dit onderhoud gaat het bijvoorbeeld om:

- aanbrengen van een beschermende laklaag bij speeltoestellen ter voorkoming van graffiti;
- behandeling van paalkoppen;
- preventief smeren van lagers;
- reinigen van speeltoestellen en ondergronden, zodat slijtage door bijvoorbeeld algenaanslag voorkomen wordt.

Aanbevolen wordt om dit onderhoud op jaarlijkse basis uit te voeren. Zo wordt voorgesteld om, bij aanvang van het speelseizoen (april) en gekoppeld aan de veiligheidsinspectie, een grondige onderhoudsronde te houden inclusief het schoonspuiten van de speeltoestellen en gelijktijdig met het verschonen van de losse ondergronden (zie ook onderhoud van ondergronden). Hierdoor is de speelplek bij aanvang van het speelseizoen in goede staat.

- Indicatie kosten (bij extern uitzetten van werkzaamheden): 1,5% van de waarde van de toestellen, per jaar.

Operationeel onderhoud

Het operationele onderhoud heeft betrekking op het onderhoud dat nodig is, zodat de speeltoestellen goed functioneren. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan controle en zo nodig het aandraaien van bouten/moeren en controle en zo nodig vervangen van scharnieren en verwijderen van splinters. Dit gebeurt gedurende het gehele jaar a.d.h.v. meldingen en de periodieke inspecties.

- Indicatie kosten (bij extern uitzetten van werkzaamheden): 1,5% van de waarde van de toestellen, per jaar.

Calamiteiten/vandalisme

Bij goede organisatie en preventieve en operationeel onderhoud kunnen de onderhoudskosten beperkt blijven. Toch kan er onverwachts een melding gemaakt worden van schade of een gevaarlijke situatie, welke dan direct of op korte termijn hersteld dient te worden om de veiligheid te waarborgen. Vandalisme is veelal de oorzaak van dergelijke beschadigingen, maar ook andere externe factoren of onverwacht snelle(re) slijtage kunnen een rol spelen.

Afhankelijk van de locatie (toezicht, overlast, bereikbaarheid) wordt een percentage gehanteerd van 1% tot 3% van de waarde van de toestellen. Dit bedrag kan jaarlijks gereserveerd worden om zo grotere kosten voor vandalisme te dekken. Wanneer een bepaalde wijk of plek bekend staat om het overlast of vandalisme kan het verstandig zijn bij herinrichting bewust te kiezen voor robuuste materialen.

Inspectie

Speeltoestellen moeten regelmatig geïnspecteerd worden. De beheerder controleert of het gebruik van het toestel nog steeds veilig is. Deze controle wordt gedocumenteerd in een online beheersysteem, waarin alle toestellen en ondergronden staan opgeslagen. Met de resultaten van deze inspecties wordt beoordeeld welke acties ondernomen moeten worden om het toestel veilig te houden. Om de kosten van onderhoud te beperken, en om te voldoen aan de wettelijke verplichting tijdens inspecties, wordt geadviseerd meerdere keren per jaar zorg te dragen voor de veiligheid en onderhoud van speelvoorzieningen door deze te laten controleren door kundige beheerders. Daarnaast adviseren we om elke jaar één veiligheidsinspectie uit te laten voeren door een gecertificeerde inspecteur.

- Indicatie kosten voor inspectie door een gecertificeerde inspecteur: €8 – 10 euro per toestel, per inspectie.

Onderhoud bij een beheerde speeltuin

Veelal (85%) is de speeltuinorganisatie verantwoordelijk voor het onderhoud van de speeltuininrichting. In veel minder gevallen ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente (10%), gedeeld (3%) of anders (2%).

In ongeveer 33% van de beheerde speeltuinen in Nederland is de gemeente alleen verantwoordelijk voor het terrein van de speeltuin. In de praktijk betekent dit dat de gemeenten bijvoorbeeld grasmaaien met een maaimachine. Voorwaarde is dat het terrein wel toegankelijk moet zijn voor een maaimachine.

Wanneer het een beheerde speeltuin betreft, is er een beheerder en zijn er naar verwachting vrijwilligers die een deel van het onderhoud op zich kunnen nemen. Voornamelijk in het *preventieve onderhoud* zijn veel taken die uitgevoerd kunnen worden door vrijwilligers. De kosten voor materialen en grote(re) reparaties zullen niet afnemen. De verwachting is dat er 0,5% tot 1,5% bespaard kan worden op de onderhoudskosten indien vrijwilligers ingezet worden (totaal 4%).

Bij een beheerde speeltuin moet er ook rekening gehouden worden met een aantal overige kostenposten. Dit zijn bijvoorbeeld personeelskosten, verzekeringen en belastingen.

Een knelpunt dat veel speeltuinen ervaren zijn de kosten die gemoeid zijn bij (met name) grote uitgaven, zoals (nieuwe) speeltoestellen en groot onderhoud. Een ander knelpunt is het gebrek aan vrijwilligers om dit onderhoud te plegen.

4.4 Kosten voor aanleg van een grote speeltuin

De kosten voor het aanleggen van een grote speeltuin lopen erg uiteen. Afhankelijk van de beoogde functie, type speelplek en gewenste sociaal maatschappelijke impact kunnen de kosten variëren van ongeveer €200.000,- tot ongeveer €600.000,-. Bij dergelijke investeringen is het noodzakelijk om de investering te activeren door een vertaling te maken in afschrijving (per jaar) en rente.

Voor het inrichten van een grote speeltuin (rond de 5000m²), met een combinatie van traditionele en natuurlijke speeltoestellen, zal een budget rond de €200.000,- voldoende zijn. Met aanvullende wensen, zoals een goede samenspeelplek en professionele sportvoorzieningen zal het benodigde budget oplopen tot €350.000,-. Een speeltuin met een grotere sociaal maatschappelijke impact (denk aan een speeltuin met kantinehuis dat voor verschillende doeleinde ingezet kan worden) en een kinderboerderij zal een investering vragen van €500.000,- tot €600.000,-.

De gekozen locatie zal ook een factor zijn binnen het budget dat noodzakelijk is om een grote speeltuin aan te leggen. Zijn er nu al faciliteiten die hergebruikt kunnen worden? Bijvoorbeeld een hekwerk, bestrating of een grote faciliteit als een parkeerplaats of kantinegebouw. Wanneer dit niet het geval is, en de speeltuin wordt gebouwd op een leeg stuk land, zal alles nieuw aangelegd moeten worden. Ook dit brengt voordelen met zich mee: er hoeven geen onbruikbare materialen afgevoerd te worden (bijvoorbeeld oude speeltoestellen) en de creativiteit voor het ontwerp heeft nauwelijks restricties. Deze factor wordt meegenomen in het zoeken naar een geschikte locatie.

Financiering voor een beheerde speeltuin

In Nederland zijn er verschillende provinciale en landelijke subsidies die gebruikt kunnen worden om speeltuinen aan te leggen. Een vereniging of stichting kan met een goed plan kans maken om een subsidie te ontvangen. In de regel worden de subsidies niet verstrekt aan gemeenten of organisaties die direct verbonden zijn met gemeenten.

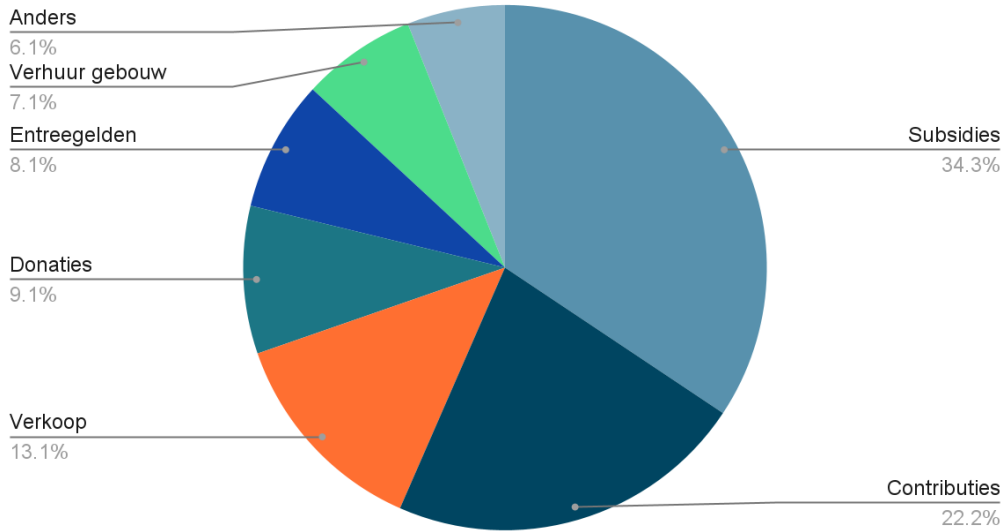
Naast subsidies is er ook de mogelijkheid om (een deel van) de financiering te realiseren door een crowdfundingactie in de buurt. Omwonenden kunnen financieel bijdragen in de vorm van een donatie. Het is mogelijk om een kleine tegenprestatie aan te bieden (bijvoorbeeld in de vorm van een jaarabonnement op de speeltuin).

Er kan ook een vroegtijdige samenwerking gezocht worden met lokale ondernemers. Lokale ondernemers kunnen geld doneren of een vroegtijdige sponsoring opzetten. Voor lokale ondernemers kan het interessant zijn om reclame op de hangen in de speeltuin of om (delen van) de speeltuin te kunnen huren.

Inkomsten beheerde speeltuin

Het is mogelijk voor een beheerde speeltuin om inkomsten te genereren. De inkomsten worden gebruikt om de speeltuin te onderhouden. Hieronder staat een cirkeldiagram waarin de gemiddelde, verschillende inkomstenbronnen van een speeltuin weergegeven staan. Voor speeltuinen die geen entree- of contributiegelden heffen, zijn de subsidie-inkomsten groter.

Inkomsten speeltuin

De gemiddelde inkomsten voor een beheerde speeltuin in Nederland, groter dan 5000m², zijn €41.141,-.

H5 | Analyse haalbare locaties

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we zijn gekomen tot een aantal haalbare locaties voor een grote speeltuin in 's-Hertogenbosch. Er is geanalyseerd in welke wijken een grote speeltuin veel positieve effecten kan hebben. Daarna is de er een ruimtelijke analyse gedaan. Er is geanalyseerd en onderzocht welke locaties geschikt zouden zijn voor een grote speeltuin. Deze resultaten leggen we over elkaar heen om tot een 'longlist' van haalbare locaties te komen. Samen met de gemeente wordt de 'longlist' verkort tot een 'shortlist' van drie haalbare locaties.

- In de wijkanalyse is de focus gelegd op data uit de openbare databank en een (recent) onderzoek (uitgevoerd door de gemeente 's-Hertogenbosch) naar leefstijl van kinderen. Dit betreft een analyse op wijkniveau, waarbij tien wijken (*van de veertien**) onder de loep zijn genomen. Deze analyse bevat met name informatie over sociale componenten (bijvoorbeeld demografische opbouw, inkomensniveau, voldoen aan beweegrichtlijn e.d.), maar ook fysieke componenten (bijvoorbeeld aantal speelvoorzieningen per inwoner per leeftijdsgroep). Daarnaast is de sport- en beweegvisie, het Preventieakkoord en het Lokaal Sportakkoord doorgenomen.
- De analyse op buurt- en locatieniveau gemaakt. Dit is gedaan door alle bestaande speeltuinen en mogelijke plekken in kaart te brengen. De bestaande speeltuin zijn vastgesteld en beoordeeld. Deze analyse bevat met name informatie over de fysieke gesteldheid, omliggende voorzieningen en bereikbaarheid van (speel)plek.

** De dorpskernen Vinkel, Rosmalen, Nuland en de wijk De Grootte Wielen, zijn niet meegenomen in de analyse, omdat 't Kwekkeltje (Rosmalen) en 't Heike (Nuland) ten oosten van de A2 liggen.*

5.1 Wijkanalyse

Uit de beschikbare data komen de wijken **Binnenstad, Graafsepoort, Empel, Noord en West** naar voren als meest kansrijke wijken om een speeltuin te realiseren. Hieronder treft u een aantal geanalyseerde componenten aan die deze keuze bevestigen. Er is onder andere voor de beoogde doelgroep (0 - 12 jaar) per wijk gekeken naar percentage 0-12 jaar inwoners t.o.v. totaal aantal 0-12 jarigen binnen de Gemeente, het voldoen aan de (landelijk gestelde) beweegrichtlijn, het gemiddeld aantal speelplekken per inwoner, de afstand tot de hoofdverkeersweg, het percentage dat wekelijks minder dan 3,5 uur buiten speelt en het percentage dat sport- en speelvoorzieningen in de buurt mist. Er zijn meerdere componenten dan in de tabel opgenomen meegenomen in de analyse. Deze zijn te vinden in bijgevoegd Excel.

	Wijk	Percentage 0 - 12 jaar inwoners t.o.v. aantal 0-12 jarige	Voldoet aan bewegnorm (4-11 jaar)	Gemiddeld aantal speelplekken per inwoner (0-12 jaar)	Afstand tot hoofdverkeersweg (km's)	Speelt minder dan 3,5u p/w buiten (1-11 jaar)	Mist sport- en speelvoorzieningen in de buurt (0-11 jaar)
1	Binnenstad	4%	53%	0,029	2,8	6%	21%
2	Graafsepoort	11%	57%	0,052	2,2	10%	7%
3	Empel	6%	59%	0,042	3,4	12%	10%
4	Noord	18%	61%	0,035	1,6	11%	17%
5	West	16%	61%	0,043	2,1	9%	21%
	Gemiddelde alle wijken	10%	59%	0,047	2,3	8%	12%

5.2 Ruimtelijke analyse (speelruimtescan)

In het veldonderzoek zijn in totaal 431 plekken geanalyseerd (*externe bijlage: resultaten veldwerkonderzoek*) binnen de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze plekken zijn in de volgende categorieën in te delen:

- Speelhoekje – enkel speelaanbod, geschikt voor direct omwonende
- Kleine speelplek – beperkt speelaanbod en omvang, geschikt voor direct omwonende.
- Buurt speelplek – centrale plek met uitdagend aanbod voor de hele buurt.
- Grote speelplek – grote plek met uitdagend of uniek aanbod, geschikt voor de hele wijk.
- Sportplek – een plek waar alleen sportaanleidingen aanwezig zijn.
- Overig – bijvoorbeeld een plek waar geen toestellen meer staan.

Alle plekken zijn beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- Type sportfaciliteit (basketbal, beweegtuin, calisthenics, hockey, jeu de boules, skaten, tafeltennis, voetbal, volleybal, waterspel)
- Minimale en maximale leeftijd
- Situering
- Speelkwaliteit
- Huidige staat
- Klimaatbestendigheid
- Inclusiviteit

Naast de resultaten, is er ook een speelruimtekaart aan de bijlage toegevoegd. Hierop staan alle formele voorzieningen.

5.2.1 'Longlist'

Uit dit veldonderzoek zijn 16 kansrijke plekken voortgekomen: '**een longlist**'. Deze kansrijke plekken zijn vervolgens beoordeeld aan de hand van vier categorieën:

- Bereikbaarheid/licging
 - Is de locatie goed bereikbaar vanuit verschillende plekken in de stad?
 - Ligt de locatie aan een doorgaande weg of midden in de wijk?
 - Is de locatie bereikbaar met verschillende manieren van transport (auto, fiets, openbaar vervoer)?
 - Kunnen omwonende overlast ervaren van de liggen?
 - Is de plek veilig gelegen voor kinderen?
- Huidige inrichting
 - Wat is nu de inrichting van de locatie?
 - Is de huidige inrichting waardevol voor een grote speeltuin?
- Huidige voorzieningen
 - Zijn er voorzieningen aanwezig die waardevol zijn voor een grote speeltuin? Bijvoorbeeld een actief buurtcomité, parkeervoorzieningen, kinderboerderij of een horecagelegenheid.
- Beschikbare ruimte.
 - Is er voldoende (minimaal 5000m²) vrije ruimte beschikbaar om een speeltuin aan te leggen.

Binnen deze categorieën is met groen (uitstekend), oranje (gematigd) en rood (slecht) aangegeven wat de score is per categorie. In bijlage 3 (resultaten veldwerkonderzoek) is de beoordeling tekstueel onderbouwd. Hieronder treft u deze kansrijke plekken aan met beoordeling groen, oranje, rood per categorie.

	Wijk	Type locatie	Straat/plek	Bereikbaarheid/li gging	Huidige inrichtin g	Huidige voorzieni ngen	Beschikb are ruimte
1	Noord	Grote speelplek	Tweede Reitse Dreef				
2	Noord	Grote speelplek	Noorderweg				
3	West	Sportpark	Kooikersweg				
4	West	Grote speelplek	Weidonklaan				
5	Empel	Grote speelplek	Kasteeldreef				
6	Engelen	Grote speelplek	Meerheuvelwe g				
7	Graafsepoort	Grote speelplek	Annapark				
8	Graafsepoort	Grote speelplek	Jan Krusemanstra at				
9	Graafsepoort	Grote speelplek	Loekemanstra at				
10	Maaspoort	Sportplek	Aalstweg / Dierenpark de Saren				
11	Maaspoort	Grote speelplek	Burgemeester van Zwietenpark				
12	Maaspoort	Grote speelplek	Schout Dichierlaan				
13	Muntel / Vliert	Grote speelplek	Taxandriaplein				
14	Muntel / Vliert	Grote speelplek	Westernburger weg				

1 5	Zuidoost	Grote speelplek	Henriette R. Holstlaan				
1 6	Zuidoost	Grote speelplek	Oosterplasweg				

5.3 De 'Shortlist'

De kansrijke plekken uit de longlist zijn, samen met de wijkanalyse, besproken met het projectteam binnen de gemeente. Hier zijn voor- en nadelen besproken, maar ook kansen en eventuele obstakels die bekend zijn binnen de gemeente. Gezamenlijk zijn we tot drie haalbare locaties gekomen.

Weidonklaan (West)

Aan de Weidonklaan is een grote speelplek met verschillende speel- en sporttoestellen. Zowel kinderen als tieners kunnen zich vermaken op deze locatie. De locatie is gunstig gelegen. Het ligt aan de rand van de wijk tegen de Vlijmenseweg aan. Vanuit West, maar ook vanuit het Centrum is de locatie goed te bereiken met alle soorten vervoer. De huidige inrichting is al goed bruikbaar als grote speeltuin. Met het water dat naast de speelplek ligt is er een kans voor natuurlijk spelen.

De meeste toestellen zijn geplaatst in 2009. De meeste speeltoestellen zijn dus 15 jaar oud, wat betekent dat deze bijna afgeschreven zijn. Mocht hier een grote speeltuin gecreëerd worden, zullen veel toestellen vervangen moeten worden. Er is genoeg vrije ruimte om hier een grote speelplek aan te leggen. De huidige speelplek, met de grasvelden die rond de speelplek aanwezig, zijn is er zo'n 7500m² aan ruimte beschikbaar.

De huidige voorzieningen scoren minder goed op deze locatie. Voornamelijk voor het parkeren zal een goede oplossing gezocht moeten worden. Moment kan er alleen in de wijk geparkeerd worden en in de wijk geldt betaald parkeren. Tegenover de weg zit een snackbar. Deze commerciële partij kan gezien worden als horecagelegenheid.

Westenburgerweg (Muntel/Vliert)

Aan de Westenburgerweg ligt het meer de IJzeren Vrouw. In de jaren '60 werd het meer gebruikt als familiezwembad. Nu bevindt zich het Prins Hendrik-park rond het meer. In de hoek van het meer, waar vroeger zich het zwembad bevond, heeft eerder een speeltuinvereniging gezeten. Op deze locatie is nu een grote speelplek. Door de geschiedenis van deze plek kan het een goede locatie zijn om opnieuw een grote speeltuin aan te leggen.

De ligging van de locatie is ook goed. Het is centraal gelegen in de stad, en daardoor goed bereikbaar vanuit verschillende wijken. Het is gelegen naast een doorgaande weg (Van Grobbendocklaan) en ook goed bereikbaar met alle soorten vervoer.

De huidige inrichting staat gelijk aan de inrichting van een grote speeltuin. De focus ligt echter wel op speeltoestellen voor kinderen tot 12 jaar. Er zijn bijvoorbeeld geen sportvoorzieningen of goede ontmoetingsfaciliteiten. De toestellen zijn gemiddeld genomen erg oud. Veel van de toestellen zijn geplaatst rond of voor het jaar 2000.

In deze hoek van het meer is nog veel vrije ruimte. De huidige speelplek, met de extra ruimte rond de speelplek, is ongeveer 6000m². De gehele oppervlakte van deze hoek van het meer is zo'n 18.000m². Binnen de huidige voorzieningen is de goed bereikbare parkeerplaats een groot voordeel. Verder zijn er geen faciliteiten aanwezig zoals horeca of een clubgebouw.

Sportpark Schutskamp (West)

Op het sportpark Schutskamp in West is een ontwikkeling in gang gezet. Vanwege de aanleg van een kunstgras voetbalveld ontstaat er op het sportpark ruimte. Er zijn nog geen concrete plannen voor deze ruimte, maar een tijdelijke andere invulling, in de vorm van een speeltuin, is hier wellicht mogelijk. Het is nog niet duidelijk hoeveel ruimte precies beschikbaar komt en op welk termijn.

Het sportpark is gunstig gelegen: centraal in de wijk en goed bereikbaar met verschillende vormen van vervoer. Via de Kooikersweg is het goed bereikbaar met de auto en er zijn twee bushaltes dicht bij het sportpark. Vanuit West en Centrum is deze plek ook met de fiets goed bereikbaar. Voor het Oosten en Noorden van de stad is het een minder centrale locatie, maar vaak nog wel binnen 20 minuten fietsen te bereiken.

Momenteel ligt er een voetbalveld. Dit betekent dat er geen inrichting is, behalve een goed onderhouden grasveld. Wel zijn er verschillende faciliteiten op het sportpark, zoals een goede parkeerplaats en een kantine (van de voetbalclub).

5.4 Werksessie: locatieonderzoek grote speeltuin in 's-Hertogenbosch

Op 10 oktober 2024 heeft er een werksessie plaatsgevonden met de stakeholders. Tot de stakeholder behoorden: wijkmanagers, wijkregisseurs, senior specialist speelvoorzieningen, coördinator spelen, bewegen en ontmoeten, landschapsarchitect en beleidsmedewerkers die te maken hebben met vitalisering en inclusie, duurzaamheid, openbare sport, sport en recreatie en stadsbeheer spelen) om de onderzoeksresultaten en kansrijke locaties te bespreken. Hieronder een overzicht van de besproken punten.

Algemene punten

- Het opzetten van een beheerde speeltuin (met vrijwilligers) moet vanuit een initiatief vanuit inwoners ontstaan. Dit kan niet vanuit de gemeente op een groep inwoners neergelegd worden.
- De wijkregisseurs en wijkmanagers kennen geen groep bewoners met een initiatief voor het opstarten van een beheerde speeltuinvereniging.
- Er moet een keuze gemaakt worden of het gaat om een openbare of beheerde speeltuin. Wanneer de beheerde speeltuin (zoals 't Heike en 't Kwekkeltje) de wens

is moet de gemeente bereid zijn om zelf het beheer te verzorgen als hier geen bewoners initiatief is. Hiervoor kan bijvoorbeeld een beheerder worden aangenomen, die de speeltuin opent, beheerd en activiteiten organiseert.

- Het kan ook interessant zijn om bestaande wijkspeelplekken toegankelijker te maken voor kinderen (en inwoners) met een beperking.
- Voor een inclusieve speeltuin is een beheerde speeltuin, met toiletgebouw en goede parkeervoorzieningen noodzakelijk.

Weidonklaan (West)

- Locatie is ingericht met bewonersparticipatie en wordt nog steeds goed gebruikt door omwonende.
- Er is al een hoge parkeerdruk in de wijk. Wel is er op zo'n 5 minuten lopen een parkeergarage, maar dit is te ver weg voor inwoners met een beperking.
- De plek ligt aan de rand van de stad, waardoor het mogelijk niet goed bereikbaar is voor de hele stad.

Westenburgerweg (Muntel/Vliert)

- Onderdeel van het Prins Hendrikpark. Het park wordt goed gebruikt door omwonende inwoners.
- Het park is heringericht en de speelplek is verplaatst naar een locatie ten zuidwesten van het park. De oude speelplek is blijven liggen en werkt nu met een uitsterfconstructie. Toestellen worden weggehaald wanneer ze niet meer veilig zijn.
- Er worden drie hoge woontorens gebouwd naast de bestaande speelplek. Het zou eventueel met de bouw van deze woontorens direct opgepakt kunnen worden.
- De parkeerruimte is erg beperkt.
- De ligging zou wel erg geschikt zijn, omdat dit al een bekende locatie is bij de inwoners van de stad. Het is bereikbaar met de auto en met de fiets.

Sportpark Schutskamp (West)

- Het is nog onduidelijk hoeveel ruimte er op het sportpark beschikbaar komt.
- Er is al parkeerruimte bij het huidige sportpark. Hier zijn al wel signalen van parkeerproblemen en overlast. Mogelijk kan er gekeken worden naar een parkeeroplossing aan de andere kant van het sportpark, op het industrieterrein.
- Goede centrale ligging voor de stad en functie van een beheerde speeltuin kan goed worden gecombineerd met de functie van een sportpark.
- Mogelijk zou beheerde speeltuin gebruik kunnen maken van de sportkantine en toilet faciliteiten.

Alternatieve locaties die nog besproken zijn

- Schutskamp: mogelijkheid combinatie te maken jongerenwerk.
- Jeroen Boschplantsoen: onmogelijk om hier een vereniging te starten.
- Zuiderpark: het park is nog in ontwikkeling en hier bevindt zich ook al een kinderboerderij.
- Kruiskampsingel: Hier is een kleine kinderboerderij. Er is een inwoners initiatief om meer van deze locatie te maken. Locatie ligt wel echt aan de buitenkant van de stad.

Bijlagen

Bijlage 1: motie Gemeenteraad

Agendanummer 8 Motie 34

Motie: Een speeltuin voor ieder kind

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 14 november 2023 bijeen;

Constaterende dat:

- Er volgens onderzoek steeds minder kinderen buitenspelen en zelf een op de zes kinderen nooit;
 - Er in onze stad maar twee grote speeltuinen zijn: 't Kwekkeltje in Rosmalen en 't Heike in Nuland, deze met een zonnige dag worden overlopen met bezoekers uit heel onze gemeente en regio;
- Er ten westen van de A2 binnen onze gemeente geen enkele grote speeltuin is;
 - Een speeltuin een plek is waar alle kinderen samen kunnen spelen, elkaar ontmoeten zonder fysieke barrières;
 - Een speeltuin laagdrempelig is en tevens een ontmoetingsplek voor ouders of mensen uit hun omgeving, wat bijdraagt aan de versterking van de sociale cohesie;

Overwegende dat

- Het wenselijk is kinderen in de gelegenheid te stellen vrij buiten te spelen, dit bijdraagt aan de noodzakelijke ontwikkeling van een kind;
- Door buitenspelen kinderen sociaal vaardiger worden en fysiek en mentaal sterker;
- Speeltuinen bijdragen aan de versterking van de sociale cohesie.

Spreekt uit dat:

- Het daarom wenselijk is dat er op meerdere plaatsen in onze gemeente een aanbod is van inclusieve speeltuinen die toegankelijk, avontuurlijk, inspirerend en bovenal veilig zijn.

Verzoekt het College om:

- Een haalbaarheidsonderzoek in te stellen tot realisering van één of meerdere speeltuinen, vergelijkbaar met 't Kwekkeltje en 't Heike. In dit onderzoek mee te

nemen locaties, waarbij rekening wordt gehouden met inkomen en demografische opbouw van het stadsdeel, investering, exploitatieopzet en vrijwillige inzet op de beheerfunctie. Hierbij ook de Sport- en Bewegvisie en de Gebiedspaspoorten te betrekken. De uitkomsten van dit onderzoek voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 aan de raad voor te leggen.

- Bij de uitwerking de uitgangspunten van het SamenSpeelAkkoord te hanteren, waarin o.a. is opgenomen dat speelvoorzieningen ook toegankelijk moeten zijn voor kinderen met een beperking;
- De raad periodiek te informeren over de ontwikkelingen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Marcel Ploegmakers – CDA
Hanneke Welten – VVD
Geert Verbruggen – D66
Adriana Hernández - 50PLUS
Bram Roovers - SP
Arjen van Silfhout - Volt
Joep Gersjes - Voor Den Bosch
Alexander van Hattem - PVV
Paul van der Krabben - Bosch Belang
Jochem Huibers - Rosmalens Belang

14 november 2023

Bijlage 2: antwoordbrief: Plaatsen communicatieborden bij speeltuinen en of schoolpleinen

Fractie CDA
t.a.v. Yvonne van Zaalen & Marcel
Ploegmakers

Uw brief van	: 10 januari 2024	Ref. :	J. van der Heijden
Uw kenmerk	: Vragen ex art. 71 RvO	Tel. :	
Afdeling	: SB/SB/BEH & PROG OR/PROG	E-mail	: jam.vanderheijden@s- hertogenbosch.nl
Zaaknummer	: 16042187	Bijlage	: e(n)
Datum	: 20 februari 2024		
Onderwerp	: Uw vragen ex. art. 71 RvO over: toepassen van communicatieborden bij speeltuinen		

Geachte mevrouw Van Zaalen en heer Ploegmakers,

In uw brief van 10 januari 2024 stelt u raadvragen ex artikel 71 Reglement van Orde over: het toepassen van communicatieborden bij speeltuinen en schoolpleinen.

Op uw vragen kunnen wij u het volgende antwoorden:

Vraag 1: *Is het college bereid te onderzoeken waar de Pictogram-borden in onze gemeente passend geplaatst kunnen worden? Te denken valt aan speeltuinen, op schoolpleinen en bij sportverenigingen.*

Antwoord: Ja, het college vindt het belangrijk dat speeltuinen inclusief zijn en voor iedereen toegankelijk is. Om deze reden zijn we bereid dit nader te onderzoeken. We nemen dit mee in het onderzoek van motie 34, een speeltuin voor ieder kind.

Vraag 2: *Is het college bereid om de plaatsing op passende plekken te financieren?*

Antwoord: Na afronding van het onderzoek maken we een afweging. In het onderzoek nemen we de financiën mee.

Vraag 3: *Is de gemeente bereid om dit op korte termijn te doen?*

Antwoord: Zie antwoord op vraag 1.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

drs. B. van der Ploeg

drs. J.M.L.N. Mikkers

Bijlage 3: Resultaten veldwerkonderzoek

Zie bijgevoegd Excel voor de volledige speelruimtescan.

Bijlage 4: Speelruimtekaart per wijk

Zie bijgevoegd Pdf-bestand voor de speelruimtekaarten.